

ocrotirea de drept a lui din partea statului a cărui existență a apărât-o cu viața, și cu mult mai mândru în conștiința sa românească nu se va putea împăca cu poporul ce i se așează în vecini, pe care-l consideră ruinător intereselor, rosturilor sale gospodărești și naționale.

Chestia colonizărilor în cam' ră

Votarea indemnitațiilor. — Ședința de Sâmbătă a camerei.

Budapesta, 11 Decembrie.

În ședința de azi, Sâmbătă, luând cuvântul aproape în fiecare jumătate de oră alt și alt orator, camera ungară conform regulamentului ei a încheiat discuția asupra indemnitațiilor în a 4-a zi de dezbateri votând proiectul. În cele 8 ore, cât a durat ședința s'au rostit 18 discursuri. Au vorbit deputații Ștefan Szabó, Pavel Jaczkó, Béla Földes, Samuila Bakonyi, Gavriil Ugron, Ioan Novák, Ludovic Holló, contele Aladár Zischy, margraful Gheorghe Pallavicini, Eugen Csermák, Pavel Blaho, Sigismund Eitner, Vilhelm Sümeği, Ernest Brody, Vilhelm Vázsonyi, primul ministru contele Ștefan Tisza și contele Maurițiu Eszterházy.

Tema în discursurile rostite a fost **lărgirea drepturilor poporului, votul universal**, a cărui introducere a fost urgită cu stăruință de toți oratorii.

Deputații margraful Pallavicini și Sümeği au atins în discursurile lor și chestia colonizărilor cu care ne ocupăm la loc de frunte. Traducerile le facem după Monitorul oficial.

Margraful Pallavicini a spus între altele:

Nu știu care e punctul de vedere al guvernului în chestia **colonizărilor**, adică a recolonizărilor. Dela acțiunea lui Darányi nu se mai aude aproape nimic despre colonizări iar eu cred, că recolonizările sunt una dintre cele mai importante chestii, cari își așteaptă rezolvirea.

Intreb oare, guvernul nu se gândește ca teritoriile, cari au fost confiscate sau au fost puse sub sechestru dela cei vinovați în baza legii aduse astă primăvară despre trădătorii de patrie, să le rezerve pentru soldații maghiari, cari s'au luptat în războiu pentru pământ maghiar și cari întorcându-se la vetrele lor, eventual, lipsindu-le subsistența, poate totuși merită ca să-și sfârșească zilele pe pământ maghiar. Eu cred, că aceasta e o politică cu atât mai folositoare, întru cât gândesc, aceste averi confiscate verosimil sunt ținuturile locuite de Sârbi, deoarece nu cred, că concetățenii noștri de altă limbă nu s'au făcut în număr mai mare vinovați de tradare de patrie, iar în acele ținuturi i-se

deschide politicii ungare o perspectivă strălucită, dacă le vom coloniza cu soldații maghiari.

Iar dacă guvernul are o **politică de colonizare mai vastă și mai întinsă**, foarte m-aș bucura dacă ar cuprinde și în aceasta politică principiul exprimat în al treilea paragraf al proiectului de lege depus pe biroul camerei de către ministrul de justiție, sub numărul 1208, că adică în comunele păgubite sau devastate în urma operațiilor, ministrul poate pune opreliște de vânzare sau intabulare pe cel mult 10 ani și tot pe atâta timp poate reduce dreptul de execuție pentru intravilanele, pe cari au fost clădite edificii cu ajutor de stat sau social și pentru celelalte proprietăți însemnate în cartea funduară cari împreună cu intravilanele în timpul intrării în vigoare a actualei legi formează după cartea funduară o moșie. Cred că acesta e un principiu, care trebuie avut în vedere de orice politică de colonizare, deoarece altcum ai face numai lucru zadarnic, dacă am coloniza numai, dar nu i-am apăra pe coloniști, ca eventual să nu li se tragă pământul de sub picioare.

Doresc să combat cu acest prilej concepția, căreia i-s'a dat expresiune nu numai în camera, ci și mai cu seamă foarte des în presă, că adică cu o politică economică de a acorda favoruri am fi putut contrabalansa **tendințele iredentiste și alte tendințe**. Cred că e aceasta o concepție aproape copilărească. Nime, nu crede că noi eventual am fi putut face să dispară fanatismul sud-slav prin importarea de 10 sau eventual de 100 mii boi. Cea mai bună pildă e Italia. Pe Italia am desmerdat-o 30 de ani acordându-i favoruri. Italia nouă ne poate mulțumi mărimea ei și totuși ne-a atacat în momentul cel mai neplăcut.

Deputatul Sümeği vorbind despre proiectul privitor la o centrală a băncilor, care va fi pus în curând la dezbateri și combatându-l a spus:

Nu sunt expert în privința aceasta, dar totuși cred, că în vremea asta de războiu e de prisos să jertfim în acest scop 125 milioane. Știm că 25 milioane e fondul de pierderi, dar e imposibil a mai jertfi încă 100 milioane afară de aceasta. Gândiți-vă numai ce binefacere mare ar fi, dacă bunul suflet maghiar al dlui ministru de finanțe ar folosi aceasta sumă enormă d. p. spre scopuri de colonizare! Ar fi aci odată un astfel de proiect de lege. Durere, cu încetarea ministerului condiționist, spre regretul meu, acest proiect de lege a fost pus la dosar.

Socotiți numai ce ar fi, dacă am folosi cele 125 milioane spre scopuri de colonizare în Ardeal. Gândiți numai, câți buni maghiari sunt în Bucovina, România, Moldova ne mai vorbind despre America. D. raportor i-a chemat doar așa de frumos să vină acasă. Cultura maghiară, industria maghiară a dovedit în Ardeal, că, da, se poate crea o maghiarime. Da s'a dovedit d. p. în Petroșeni și împrejurimea lui, că cu foarte mari avantaje economice, cari le prezintă fabrica de acolo, ce însemnătate mare are aceasta pentru **idea națională maghiară**; cum se respectă acolo cultura. **In adevăr, că între acei de acolo, cu buze străine numai așa se**

poate omul ferici, numai așa se poate răspândi acolo **idea statului maghiar.**

Durere, nu cred, că d. ministru de finanțe va satisface apelului meu, dar am cetit în ziare, că m. st. concetățeni Sași s'au intrunit la sfat, ei doar, durere, au scăzut în număr și nu pot trăi împreună cu naționalitățile și au și adunat deja 4 milioane. Am mai cetit într'un astfel de ziar săsesce, că li s'a pus în vedere din Germania 60 milioane, dacă vor coloniza acolo germani.

Dacă la o astfel de întrunire Sașii vorbesc de 60 milioane, de ce n'ar putea folosi statul național maghiar 125 milioane pentru ca să recolonizeze pe toți Maghiarii, **că întreg Ardealul să fie maghiar și din războiu să rezulte cel puțin acest folos**, că în Ungaria în toate colibe, în toate palatele să răsune numai slova maghiară.

Primul ministru contele Ștefan Tisza răspunzând oratorilor a făcut declarații și privitor la chestia colonizărilor:

Doresc să arăt numai scurt — a spus contele Tisza — că și guvernul e de convingerea că războiul actual a adus la suprafață în măsură deosebită în multe privințe chestia colonizărilor și că va fi după războiu datorită guvernului cu folosindu-se de observările, experiențele actualului războiu, precum și de schimbările, cari au avut în unele locuri în stările de fapt, să inițieze o acțiune și să ceară aprobarea corpurilor legislative, pentru aceasta, prin care se va da posibilitatea, ca numărul populației demne de încredere, patriotice în orice privință, să fie sporit mai cu seamă în ținuturile primejdive ale țării noastre. (Aprobări vii și aplause în dreapta și în centru.) **iar cauzei patriei noastre să-i stea la dispoziție în acele ținuturi o populație cât mai mare în număr, cu o situație economică puternică și deplin demnă de încredere din punct de vedere al politicii, al patriotismului și al sentimentului național.**

Viitoarea ședință a camerei va avea loc Marți în 14 c. Camera va dezbate în ședința de Marți și viitoarele ședințe mai multe proiecte a căror rezolvire e legată de sfârșitul anului, proiectele despre ajutorarea extraordinară a funcționarilor publici, despre modificarea autorizației extraordinare date guvernului, despre măsurile de represalii împotriva iscării abuzive a pretențiilor și despre reforma institutelor financiare.

Se vestește că în 18 Decembrie va avea loc ultima ședință meritorică înainte de vacanța de Crăciun, iar la două zile după aceasta va avea loc o ședință formală.

G.
Guarda... e pasSa!
Priveste... și treci!

Dante, Infernul.

I.
Il tempo è un galantuomo.
Timpul e darnic.

Mazarin.

In bocca chiusa non etnró mai mosca.
În gura închisă nu intră niciodată musca.
Proverb italian însemnând: ca să capeți ceva, trebuie să ceri.

In petto.
În gând.

Italia tará da se.
Italia o va face singură.
Însemnează: Italia n'are nevoie de nimeni.
Dicton favorit al Italianilor, pe timpul când se pune la cale unitatea Italiei.

L.
La donna é mobile.
Femeia e nestatornică.

Verdi, Rigoletto.

Cf. Varium et mutabile semper femina.
La gola e'l sonno e l'ozioso piume
Hanno del mondo ogni vertu sbandita.
Orice virtute a fost alungată din lume
Prin berbantlăc și somn și trândăvie.
Petrarca, Sonetti e Canzoni Son I. 1.

La poesia non muore.
Poezia nu moare.

Bernardino Zendrini.

Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate!
Lăsați orice speranță, voi cari intrați aici.
Danite, Divina Comedie, Infernul III. 9.

N.
Necessita c'induce e non diletto.
Nevoia, iar nu plăcerea, l' aduce aici.
Dante, Infernul XII. 87.

Nessun maggior dolore
Che ricordarsi del tempo felice
Nella miseria.
Nu-i durere mai mare
Decât să-ți amintesti în nenorocire
De timpurile fericite.
Dante, Infernul V. 121—123.

O.
Quanto piace al mondo é breve Sogno!
Orice plăcere din lume e numai un vis scurt.
Petrarca, Sonetti 14. I.

S.
Si non é vero, é bene trovato.
Dacă nu-i adevărat, e (cel puțin) bine scornit.

Bruno, Gli eroici furori.
A ajuns proverb italian.

T.
Tempi passati.
Vremuri trecute.

Împăratul Iosef II.

Temia. Bisanzio!
Să tremure Bizanțiu!

Donizetti, Belisar.

Tu duca, tu signore e tu maestro.
Tu-mi ești călăuză, stăpân și învățător.
Dante, Infernul II. 140.

Tutti quanti.
Toți câți sunt, toți fără excepție.

U.
Un poco piu di luce!
Ceva mai multă lumină!
Titlul unei scrieri de Lamarmora.

Goethe a exclamat pe patul de moarte:
Mehr Licht!

V.
Vedi Napoli, e poi mori!
Arată cât de mult admiră Italianii orașul Neapoli pentru frumusețea lui.
Proverb italianesc.

(Veder Napoli e poi Mori! Variantă glumească, care însemnează: să treci din Neapoli în Mori, sat de lângă acel oraș).

Incordarea relatiilor dintre Romania si Bulgaria?

Şedinţa corpurilor legiuitoare române. — Răspunsul Senatului la Mesaj. — Consiliul de miniştri. — România îşi păstrează neutralitatea.

Arad, 13 Decembrie.

Joi au început debaterile în Camera şi Senatul român în jurul mesajului Tronului. Opoziţia de sub conducerea dlor Filipescu şi Take Ionescu hotărâtă a vorbi foarte deschis asupra politicii externe a României, vrea să silească guvernul Brătianu să clarifice ceea ce se poate clarifica fără vre-o consecinţă gravă pentru interesele statului român.

Şefii opoziţiei sunt decise ca la discuţia mesajului, atât în Cameră cât şi în Senat, să expună în mod clar situaţiunea externă.

În şedinţa de Joi a camerei d. Iuliu Vrabiescu a adresat dlui ministru de interne o interpelare cu privire la dezordinele provocate cu prilejul intrării „Federaţiei Unioniste” dela 11 Octombrie, — protestând împotriva faptului că armata a fost scoasă atunci împotriva manifestanţilor.

D. Take Ionescu l-a interpellat pe d. prim-ministru pentru ce România n'a intervenit cu armele atunci când Bulgaria a atacat Serbia.

D. I. I. C. Brătianu, presidentul Consiliului a declarat că nu va răspunde interpelării, întrucât d. Tache Ionescu nu vrea alt ceva decât să facă o manifestaţie politică.

D. Take Ionescu a observat la acest răspuns: D. prim-ministru e stăpân pe acţiunea sa. D-sa declară însă dela început că nu va răspunde nici unei interpelări care n'a fost încă desvoltată. Cred că aceasta este o ştir-bire a respectului datorat Parlamentului.

D. prim-ministru e în dreptul său dacă declară în urma unei interpelări, că sunt puncte la cari nu poate da răspuns.

Dar, ca dela început să spună: „nu răspund”, — aceasta nu e în dreptul său.

Până acum conform înţelegerii noastre nimeni dintre noi n'a luat cuvântul pentru a interpela. Felul cum procedează azi d. prim-ministru înseamnă desfiinţarea de formă a regimului parlamentar.

D. I. I. C. Brătianu: Deşi sunt chestiuni de așa natură încât normele devin cantităţi neglijabile, eu cred că prin declaraţia mea am îndeplinit un act de deferenţă către Parlament şi interpelator. Căci a declara după desvoltarea şi interpelării că nu răspund, ar fi fost să dau un calificativ felului în care ea a fost desvoltată.

Eu n'am spus că nu răspund la nici o interpelare. Dar interpelarea era destul de clar formulată pentruca şi Parlamentul şi Tara să înţeleagă pentru ce nu răspund.

Dacă aş fi fost în măsură să decid de opoziţie, v'aş fi făcut şi d'voastră un serviciu împedcându-vă de a vorbi.

Datoria mea însă îmi apare astăzi de așa natură, încât cu regret sunt silit să vă declar că nu voi răspunde la interpelarea dv., dle Tache Ionescu, oricum veţi desvolta-o. (Aplauze prelungite pe băncile majorităţilor.)

În senat prof. Toma Ionescu a adresat o interpelare, ministrului de războiu, întrebându-l ce măsuri are de gând să ia contra încercărilor de corupţiune în parte reuşite asupra ofiţerilor superiori români de către agenţi străini.

Majoritatea senatului a protestat contra acestei ofenze aduse armatei române.

D. Brătianu, ministru de războiu, a răspuns foarte violent la aceasta interpelare. D-sa a spus:

— Ori cât partidele politice ar fi divizate prin pasiuni politice aprige — nu trebuie să uităm niciodată că onoarea armatei este bunul nostru comun. Avem un corp ofiţeresc bine disciplinat, pătruns de convingerea datorită lui faţă de tron şi patrie. Niciodată datoria noastră n'a fost mai mare de a apăra armata noastră contra atacurilor.

Prof. Toma Ionescu s'a declarat mulţumit cu acest răspuns.

În şedinţa de Vineri a camerei d. Victor Ionescu a citit o lungă anuntare de interpelare asupra corupţiunii streine. D-sa a cerut guvernului să răspundă pentru ce nu a luat măsuri contra ziarelor cari fac politică împotriva Rusiei.

Interpelatorul a mai întrebat guvernul pentru ce nu a luat act de încercarea de corupţiune împotriva dlui Nicolae Fleva, cum şi pentru ce nu a luat măsuri nici în contra dlui Henenvogel, care a vizitat redacţia ziarului „Acţiunea” nici în contra agriculturilor, a căror mişcare ameninţă să se transforme în adevărată revoluţie.

D. prof. N. Iorga a întrebat guvernul dacă nu crede că ţăranilor, cărora li se va cere mâne jertfa supremă, ar trebui mai întâi să li se dea o garanţie a vieţii celor ce rămân acasă, modificându-se anume articole din Constituţie privitoare la drepturile de proprietate rurală.

D. Titulescu a interpellat guvernul asupra atitudinii României faţă de ultimele evenimente din Balcani, făgăduind că opoziţia, dacă guvernul nu răspunde, nu se va intimida, ci va fi îmboldită să interpeleze mereu.

Ridicându-se şedinţa majoritatea a aprobat ca viitoarea şedinţă să se ţină Marţi 1 Decembrie.

D. prof. N. Iorga a mai cerut guvernului să trimită prizonierilor români din ţările beligerante biblia în româneşte, ca o lectură românească ce ar putea să le mângâie sufletele.

În aceeaşi zi în senat d. prim-ministru Brătianu a răspuns la interpelaţia dlui V. Ionescu.

D. I. C. Brătianu: Am regretat adânc că eri neputând fi prezent la senat, am fost silit să las să treacă 24 ore, până a protesta în contra chipului cum s'a anunţat interpelarea dlui Toma Ionescu.

D-sa a fost indus în eroare şi a întemeiat-o din fericire, pe acte neexistente. Dar astfel cum este făcută ea poate să ridice bănueli acolo unde nu se cuvine.

Ori cari ar fi patimile ce ne frământă, ori cari ar fi viscozele lor, sunt instituţiuni cari trebuie să fie ferite de ele. (Aplauze.)

Armata este a noastră a tuturor. Onoarea, sănătatea puterea ei, azi mai mult ca întodeauna trebuie să ne fie scumpe.

Avem o oştire însufleţită de spiritul de disciplină, de abnegaţiune şi de credinţă, fără de care oştirile cele mai viteze au fost isvor de slăbiciune şi cauze de ruină.

Avem un corp ofiţeresc pătruns de datorită sale către ţară şi către tron, încălzit de conştiinţa înaltelor sale datorii, hotărît la îndeplinirea trainică a grelelor sale sarcini, mândru de marea chemare a sa şi gata ori când ca prin jertfa de sine să îndeplinească menirea ori căruia ostaş din această ţară.

Niciodată nu a apărut mai clar datoria de a nu ştirbi prin nimic prestigiul şi siguranţa oştirei şi de a o feri de ori şi ce ar putea jigni încrederea meritată în puterea militară a României.

Voi face în jurul oştirei atmosfera de dragoste, linişte şi respect de care este nevoie. Eu nu cunosc şi nu am cuvinte destul de călduroase, ca să fac apel la toţi: lăsaţi-o neatinsă de răsuflarea patimilor ce ne pot desbina, pen-de răsufărarea patimilor ce ne pot desbina, pen-trucă într'însa punem noi toţi, pune ţara şi pune regele credinţa pentru viitorul acestei ţări (apl.)

D. Dr. Toma Ionescu: În şedinţa precedentă am voit să adresez o simplă întrebare.

Sunt încântat de cuvintele dlui preşedinte, sunt încântat de ceea ce am făcut eri, nu pot decât să fiu încântat când aud din cuvintele d-sale că nu există un trădător în armata română. Eu am făcut o faptă bună că am putut să fac să se nască această cuvântare lămuritoare. Sunt încântat de cuvintele dlui prim-ministru, fiindcă aceeaş ardoare de iubire pentru armată o avem cu toţii.

Textul răspunsului Senatului român la mesaj e următorul:

Sire,

Cuvintele de înalt patriotism, prin cari Majestatea Voastră, deschizând această sesiune a Corpurilor legiuitoare, îndeamnă pe aleşii ţării să se ridice cu inima şi cu gândul mai presus de orice alte preocupări, unind toate silinţele lor pentru apărarea intereselor vitale ale României, au avut un adânc răsunet în sufletele noastre. Cuprinşi de o îngrijorare tot mai mare faţă de durata şi extinderea războiului mondial, ne dăm seama că numai printr'o unanimă încordare a tuturor voinţelor şi puterilor de muncă, strâns unite în jurul Tronului de un ideal comun, vom isbuti să ocrotim existenţa şi viitorul patriei, în aceste vremuri de grea cumpănă.

Sire,

Politica prevăzătoare şi chibzuită de până acum a guvernului Maj. Voastre, îndreptăţeşte încrederea şi sprijinul pe care Senatul este hotărît a i le da şi de aci înainte.

Vom cerceta şi vom încuviinţa toate proiectele de legi pe cari guvernul le va crede trebuincioase pentru a face faţă împrejurărilor.

Sire,

Armata noastră, pe care o inconjoară dragostea tuturor inimilor româneşti, va primi din partea Senatului îndestularea tuturor nevoilor ei. Pătrunşi de simţimintele ţării întregi, suntem deplin îndreptăţiţi să afirmăm că armata, scutul puternic al statului român, va fi o temelie sigură şi trainică pentru desvoltarea situaţiei la care România este în drept să aspire.

Sire,

Rugăm cerul să încununeze cu izbândă credinţa ce Majestatea Voastră exprimă în viitorul scumpei noastre patrii şi să dăruiască Majestăţii Voastre lungi zile de spornică şi glorioasă domnie.

Să trăiţi Sire!

Să trăiască graţioasa noastră regină!

Să trăiască Alteţa Sa Regală principele moştenitor!

Să trăiască întreaga familie regală!

Joi s'a ţinut un consiliu de miniştri sub preşedinţia dlui I. Brătianu.

Consiliu a hotărît să intervie pe lângă guvernul din Sofia să lase liber tranzitul mărfurilor destinate României, şi cari se găsesc depozitate în magazinele din Salonice, făcându-i cunoscut că dacă se va opune, guvernul român va uza de represalii, oprind mărfurile bulgare de a trece prin România, sau reţinând pe acelea care se află în România ca destinaţia pentru Austro-Ungaria sau Germania.

Consiliul a aprobat în principiu contractul de vânzarea a celor 50 mii de vagoane cereale.

Nu s'a căzut de acord asupra plăţii taxei în aur sau în cupoane cum vrea s'o facă comisia puterilor centrale.

D. Costinescu s'a opus ca legea să fie călcată. D. Brătianu şi majoritatea miniştrilor au cerut să se găsească o soluţie pentru a nu periclită definitivă încheerea a contractului între comisia română de export şi aceia austro-germană.

S'a luat în discuţie chestia asupra autorităţii competente să judece deferendele ivite între cumpărătorul şi vânzătorul celor 50 mii de vagoane. Guvernul a hotărît ca ele să fie judecate de instanţele judecătoreşti române. Iar dacă litigiul se va deferi arbitrilor, apoi atunci comisia arbitrară să fie compusă dintr'un membru desemnat de guvernul român, unul de austro-germani, iar supraarbitru să fie preşedintele Curţii de Casaţie.

În ce priveşte cursul pe care să fie primită marca, s'a stabilit ca el să fie de 128 lei.

Răspunzând cererei comisiei austro-germane de a i se garanta că taxele de export dacă se vor majora nu vor privi actualul contract de 50 mii vagoane, d. prim-ministru a răspuns că cererea este aprobată.

Consiliu a luat act că raportor al Mesajului la Senat va fi d. Alessiu senator de Brăila.

Consiliu a aprobat hotărârea comisiei cen-

trale de export de a se lăsa liber exportul cerealelor din recolta 1914, bine înțeles că producătorii se vor supune tuturor regulilor stabilite de comisia centrală.

Joi, la orele 3 p. m., M. Sa regele, a binevoit a primi în audiență, la palatul din Cotroceni, pe d. Al. Marghiloman, șeful partidului conservator.

Generalul *Berneauth* în „Petit Journal” scrie următoarele despre situația din Balcani:

„Situația în Balcani e disperată și ajutor numai din partea Rusiei poate sosi. Despre amestecul Italiei în Balcani, numai atunci poate fi vorba, când Rusia ar veni în ajutor cu un corp expediționar foarte puternic. Prima parte a partidei este pierdută, sperăm însă că a doua parte să o câștigăm. Pressa engleză nu mai are încredere nici în Rusia.

Correspondentul din Petrograd al lui „Times”, află din cercurile oficiale, că *Brătianu* a răspuns la întrebarea *Quadruplei*, că va menține și mai departe cea mai strictă neutralitate. Aceasta o dovedește de altfel chiar și mesajul, iar o schimbare de guvern în România e imposibilă. „Daily News” mai află că România menținându-și stricta neutralitate, nu va permite nici o încălcare a teritoriului ei, ori intrarea vaselor rusești pe Dunărea română.

Regina Maria la Universitate.

Regina Maria și principesa Elisabeta, asistă la cursul dlui profesor N. Iorga.

Din București ni se scrie:

La cursul dlui profesor N. Iorga despre *Istoria Franței*, curs ce se ține la lecția despre „Mevrovingieni”, regina Maria însoțită de principesa Elisabeta, salutate fiind la sosire, cu îndelungate ovățiuni și aplauze. D. Iorga, a ținut următoarea alocuțiune, spre a sublinia importanța pășirii, pentru întâia oară din partea reginei a pragului Universității române:

Doamnă,

Venirea Majestații Voastre la un curs de Universitate, menit a da tineretului nu numai știință ci și o părintească îndrumare către înaltele și grelele datorii ale vieții publice, care cere știința trecutului, aprecierea sigură a prezentului și vederea viitorului într-o lumină de ideal, ne este la toți, profesorului ca și ascultătorilor săi o mare onoare.

Precum în anii trecuți, prezența unui principe din Casa domniitoare a României între tinerii cu ajutorul cărora va cărmui la ceasul Său, a dovedit din partea Dinastiei, pe care am ales-o, pentru a o respecta și iubi, ajutând-o devotat să îndeplinească tot ce așteptăm dela dânsa, înțelegerea binevoitoare pentru valoarea culturii naționale, cea mai mare forță a unui popor modern, pasul pe care Maj. Voastră îl face astăzi către înalta școală, după ce, ieri, a admirat în vechile noastre lăcașuri comorile artei românești, e încă un îndemn pentru noi, încă un înel, de legătură între viața noastră sufletească și conducerea intereselor românești de Dinastie.

Se va munci la Universitate și de acum înainte cu același sentiment puternic că ea valorează ceva înainte de toate prin interpretarea ei morală, și de câte ori ne vom învrednici de vizite ca acestea, vom înțelege cu toții că această continuă muncă tăcută a fost înțeleasă nu numai ca o jertfă pentru țară, dar și ca un modest omagiu către Suveranul în care, din zilele bunului rege Carol, am văzut totdeauna întruparea mândriei românești gata să se apere și să facă dreptate, față de Acela care urmărește mai de aproape îndoiele, luptele și biruințele unei conștiințe severe și față de copiii Lor, născuți pe pământul nostru și crescuți în cultul tradițiilor românești.

După un nou ropot de aplauze, d. Iorga intră în tratarea subiectului său despre „Regii meovingieni”.

Pressa rusă despre neutralitatea României.

Politica guvernului. — Elogiul dlui Brătianu. — Ce așteaptă România? — Ea a făcut bine că a rămas neutrală.

Correspondentul din București al ziarului rus „Ruskoe Slovo”, scrie ziarului său următoarele:

România păstrează neutralitatea. Personalizarea complectă, ideală, a acestei neutralități, este d. I. Brătianu. Toți ceilalți sunt neutri prin reflex, neutri până la inexistența complectă.

Un caz foarte caracteristic s'a întâmplat acum câteva zile. Unul din miniștri, într-o adunare oarecare, sau poate numai într'un cerc de cunoscuți, și-a exprimat simpatiile sale față de un grup de beligeranți, numindu-se germano-fil sau ruso-fil. În unele cercuri a început să se comenteze această declarație ministerială. Ce se întâmplă? De abia peste câteva zile se publică un comunicat oficial?

— Cuvintele cutăruia din miniștri n'au fost bine înțelese și transmise cu totul greșit. În realitate, ministrul a spus, că el nu este nici germano-fil, nici ruso-fil, ci Român’.

Mai departe, ziarul citat scrie:

„În realitate, stricta neutralitate a României nu e decât ceva condițional public, care nu poate ascunde perturbările mari ce se petrec sub aparența ei liniștită. Toți înțeleg foarte bine că neutralitatea României nu este decât o perdea groasă, în dosul căreia mișcarea politică a țării își urmează manevrele sale pregătitoare pentru a intra în acțiune.

Și în ce direcție va duce d. I. Brătianu armatele sale?

Analizând tot ce mi s'a spus la București despre Brătianu și tot ce am putut citi în presa română, liberă de orice lanțuri cenzurale, mă simt în fața unui om dublu. Imi face impresia că România are nu un singur președinte de consiliu de miniștri, ci doi”.

„Ruskoe Slovo” termină astfel:

„Iată și cellalt portret al lui I. Brătianu. Un patriot sincer și convins, care înainte de toate se gândește la interesele României, și pentru el acestea sunt mai presus și de sentimentele regelui și de nerăbdarea maselor. Nemții de mult au trecut pe Brătianu în rubrica „dușmanilor”. Oare n'a fost Brătianu acela, care în ziua de 21 Iulie 1914, împreună cu alții, au opus voinței regelui, prieten al Austro-Ungariei, voința sa, obligând pe bătrânul suveran ca cu mâinile tremurânde să rupă tratatul ce-l lega de tripla-alianță?

O rană mai adâncă regelui Carol nu i se putea aduce. Această rană l'a dus în mormânt. Oare se poate zice că Brătianu lingusea atunci pe regele Carol?

E adevărat, că Brătianu pare-se că a săpat mai multe momente favorabile. Însă ce poate ști publicul despre cauzele întârzierii lui de a intra în acțiune?

Dar, ar fi trebuit să intre după căderea Lembergului, după cucerirea Carpaților, sau după intrarea în acțiune a Italiei, însă cine știe, poate aliații erau pe atunci prea mândri și nu dădeau mare atențiune cererilor și importanței României.

Și Brătianu amâna. El trebuie luat așa cum e. Încetineala e una din părțile caracterului său. Poate chiar metoda diplomatică a școlii orientale: Ce poți face mâne, nu face azi.

România în tot cazul n'a păgubit de pe urma întârzierii sale.

Brătianu poate răspunde cetățenilor săi că grație politicii lui el a ferit România de vărsarea de mult sânge, a păstrat mult aur, fără a pierde vre-o poziție, fără a micșora importanța României în acest război, ci a mărit-o.

D. Brătianu nu mai puțin decât oricare Român dorește realizarea idealului național... însă face aceasta liniștit, calculând puterile statului.

România poate lupta trei, patru, cinci, în fine șase luni. Având în vedere forțele ei limitate, ea nu se poate arunca în război, sfârșitul cărui nu se poate vedea.

Ar fi fost un act de nebunie din partea României de a se arunca în luptă pe două fronturi în același timp..

Ea ar fi fost zdrobită. Ar fi avut soarta Belgiei și a Serbiei. Mai ales acum, când Grecia a tradat, când trupele aliaților se adună la Salonic foarte încet.

De nici un fel de asigurări din partea lui Brătianu n'au avut Nemții nevoie, luând ofensiva contra Serbiei. Ei știau perfect de bine, că România, în condițiunile acestea, nu putea face nimic”.

Comemorarea mitropolitului Șaguna.

Arad, 13 Decembrie.

Biserica românească greco-răsăriteană din patrie, la ziua de sf. Andrei de astăzi, n'a uitat să comemoreze amintirea marelui arhiepiscop și mitropolit Andrei baron de Șaguna. Parastase s'au făcut și s'au rostit cuvântări de comemorare, mai ales cu deosebită pompă, în centre, în catedralele episcopatului nostru gr.-or. Și-i bine că se face acest cult față de marele mort a cărui viață se împletește în însăși dezvoltarea noastră cea mai înfloritoare pe toate terenele publice. Căci n'a fost eveniment în viața publică românească între anii aceia dela 1848—73 la care să nu fi participat murea personalitate a bisericii greco-răsăritene, începând cu înfrățirea celor două biserici pe Câmpia Libertății și cu binecuvântarea din partea amândurora a înființării Asociațiunii.

În catedrala românească gr.-or. din Arad serviciul sf. utrenii a fost urmat de parastasul mitropolitului Andrei la care a pontificat P. S. S. d. episcop diecezan Ioan I. Papp, asistat de P. C. S. d. director seminarial Roman Ciorogariu, pâr. protopop Vasile Beles, d. prof. Dr. T. Botiș, pâr. Vasile Olariu, ref. consist., preoții locali Gavril Bodea și Traian Vățian și diaconii Dr. Lazar Iacob și Ioan Cioara.

Răspunsurile funebrele le-a executat, cu aceeași măiestrie cu care execută răspunsurile sf. liturgii Dumineca în catedrala aradană, corul seminarial condus de d. profesor de muzică Trifu Lugojan.

Comemorarea festivă a marelui arhiepiscop și mitropolit a făcut-o d. profesor Dr. Teodor Botiș, printr-o cuvântare plină de învățăminte.

Au asistat la acest act solemn corul profesoral dela institutele diecezane, membrii on. consistor eparhial, tinerimea școlară dela institutului teologic, pedagogic și școlile elementare confesionale din Arad, împreună cu un numeros public.

La orele 230 după amiază societatea studenților dela institutul teologic a ținut o ședință festivă comemorativă a marelui mitropolit, s'a rostit o cuvântare ocazională de Caius Turicu c. III, au declamat Teodor Păcaș c. III și Atanasie Popa c. II, iar corul seminarial condus de Ion Tureu c. III a executat mai multe piese muzicale.

Desacordul dintre Grecia și Quadrupla se agravează. Intervenția Greciei iminentă?

Regele Constantin nu cedează față cu pretențiunile Înțelegerii. — Armata germană a roape de frontierele Greciei. — Trupe germane în Macedonia sudică. — Grecia cere un împrumut dela guvernul german. — Di Romanov în Atena. — Puterile centrale, Bulgaria și Tur ia își recheamă supusii din Grecia. — Promisiunile Înțelegerii.

Arad, 13 Decembrie 1915.

Correspondentul lui „Corriere della Serra” scrie că rezultatul consiliului de coronă ținut la palatul regal grec nu se cunoaște, din sursă competentă însă se afirmă că regele Constantin, Dusmanis și majoritatea miniștrilor a manifestat o atitudine foarte energică față de pretențiile aliaților. În fața confidențelor săi regele Constantin a declarat că preferă să abdică, de tron decât să tolereze așezarea unor baze sigure ale aliaților la Salonic. Despre retragerea trupelor grecești din Salonic nici vorbă nu poate fi.

Cu toate crizele financiare cu cari luptă Grecia, montarea pentru războiu a armatei decurge cu agilitate. Soldații sunt echipați cu uniforme noi, ordinațiunile și dispozițiile strategice urmează una după alta și toate semnele denotă că Grecia se prepară de un războiu. Ofițerii, cărora li s'au ridicat lefurile, accentuează necesitatea unui războiu împotriva ententei, și sunt de convingerea că vor putea rezista blocărei comerciale pe lângă toată puterea flotei aliaților, dacă în momentul oportun, în cooperare cu trupele germane și bulgare vor îndepărta trupele aliate din Salonic.

Fără îndoială, scrie „Corriere” că Grecia vrea să se întoarcă în contra aliaților. Ocuparea Monastirului și înaintările germane către frontiera greacă au convins guvernul că nu-și poate îndeplini interesele decât alături de puterile centrale. Grecia știe, că dacă se opune cu energie dorințelor aliaților, își va avea rebonificare în Albania și Macedonia.

Zilele trecute, vre-o 400 femei ai căror soți sunt mobilizați, răsbite de foame au năvălit în mai multe case ale bogătanilor din Madra și Elens. Poliția a restabilit liniștea, nu se știe însă lipsa de bucate când va cauza noui tulburări. Cu toată intervenția consu-

lului grec, transportările de bucate sosite pentru Grecia din America sunt oprite în Malta.

Un corespondent de războiu german, a-nunță din Macedonia, că acolo se atribuie mare importanță faptului că în Monastir au intrat trupe germane. Este evident, că după bătălia de pe Câmpul Mierletor, armata orientală germană înaintează în direcție sudică și avangardele îi sunt deja în apropierea frontierei grecești.

Lui „Patris” i se anunță din Salonic că trupele germane operează la Strumița împreună cu armata bulgară. „Kairi” anunță că cavaleria germană și bulgară cari au ocupat Monastirul s'au retras deja. Ordinea din oraș este susținută de armata civilă.

Correspondentul din Atena a lui „Corriere” scrie că guvernul grec a mutat din Macedonia câteva regimente grecești, pentru ca operațiunile armatei aliate să nu fie împiedecate. Este de acord să primească colaborarea flotei aliaților pentru a împiedeca transitul mărfii de contrabandă. Guvernul grec va trimite la Berlin pe fostul ministru de marina Stratos, cu misiunea să ceară dela guvernul german un împrumut pentru acoperirea marilor cheltuieli necesare.

Lui „Secolo” i anunță Magrini din Salonic: Cavaleria germană și bulgară a tras cordon la hotarul grec dela Drakos până la Cerna.

Roma. — La Messina a sosit d. Romanos, ministrul Greciei la Paris, care se duce la Atena spre a lua înțelegere cu guvernul sau.

„Lokalanzeiger” anunță din Salonic: Consulatele puterilor centrale, a Bulgariei și a Turciei și-au provocat compatrioții să fie gata de plecare.

Ziarele rusești anunță: În cazul alianței antanta a Promis Greciei vilaetul din Smyrna, Cipru, Albania sudică, Tracia bulgară și Dodekanezul.

Bucovina va deveni iarăș teatru de războiu.

Păreră cercurilor militare rusești.

Agentia rusească Westnik a trimis ziarelor următorul comunicat:

„Grație atacurilor neconținute pronunțate de trupele rusești, pozițiunile inamicului în mai multe puncte ale frontului oriental au devenit excesiv de flotante (!). Fluctuațiunea perpetuă a liniei lor de front, face pe Germani incapabili (!) de a-și organiza cantonamentele de iarnă.

Dorința de a asigura mai bine executarea lucrărilor de blindare a locurilor celor mai propice din punctul de vedere tactic, a silit pe Germani să desfășure o serie de lupte, mai ales în sectoarele regiunii Riga, Dvinsk și Ceartorysk.

Ofensiva inamică care a eșuat (?) la Illuxt, a silit pe Germani să se retrânseze nu înaintea acestui punct, ci pe linia frontului lor.

Pe frontul de sud-vest, Germanii au pronunțat o ofensivă pe un front a trei armate, dar prin forțe mici operând în sectoare restrânse. Ofensiva lor dela Ceartorysk-Alexinetz-Brikuta avea caracterul de acțiune de recunoaștere prin

cari inamicul încerca să-și asigure stăpânirea pe trecerile râului Styr, în regiunea Ceartorysk spre a se retrânși în urmă pe țărmul drept al acestui curs de apă.

Cât despre regiunea Strypei, inamicul țintea să se întărească pe țărmul stâng spre a acoperi regruparea împlinită pe întreg frontul de sud-vest.

Teatrul războiului cel mai probabil într'un viitor apropiat este în Bucovina, ceea ce va necesita sporirea forțelor adversarului pe Strypa de jos.

Scurte presiuni la nordul acestui teatru sunt probabile și par destinate a obosi atențiunea noastră pe Strypa spre a face mai puțin perceptibilă apropiata manevră strategică”.

Din Burdujeni se anunță: Se prevăd noi și lupte decisive pe frontul din Bucovina. Și acum luptele ce se dau sunt destul de vehemente, așa că bubuitul tunurilor ambilor beligeranți se aud la o distanță de aproape 20 km.

Dar totuși nu se poate spune că sunt deja decisive, luptele hotărâtoare vor urma numai. Aceste lupte ce se dau actualmente au loc în regiunea Turen-Boian.

Aeroplanele continuă să facă recunoașteri unul la altul până când însă sunt urmăriți de

către patrulele adversarilor din care cauză trebuie să aterizeze fiecare în lagărul lor.

Vom avea în curând — după spusele autorităților — de anunțat noi și importante evenimente ce se vor petrece în Bucovina.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 11 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: La Tartorisk am respins trupe rusești de recunoaștere. Afară de acestea pe toată linia domnește liniște.

Pe frontul italian: Luptele de artilerie de pe sectoarele dela Iudicaria s'au extins și pe terenul vestic din valea Chiese. Trupele înaintate ale sectorului dela Monte Viese de pe teritorul din valea Cancee, le-am retras din fața forței preponderante dușmane. Slabele atacuri italiene din Dolomita pe coasta Sief pe sectoarele Goritiei și a pozițiilor nordice de pe muntele San Michel le-am respins.

Pe frontul sud-estic: Pe teritor Muntenegrin am făcut 400 prizonieri.

Evenimente marine: În 10 c. în Ancona o diviziune de aeroplane a flotei noastre a bombardat cu succes gara, stabilimentele de gaz și electricitate și obiectele din serviciile militare. Cu toate că aparatele noastre au fost luate la țintă de focuri de șrapnele, s'au înțors teafăre.

Berlin, 11 Decembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În mai multe puncte a liniei, artileriile de ambele părți au dezvoltat activitate foarte eficace. În urma unor mari preparative artileriste, la nord-est de Somain Francezii au atacat din nou pozițiunile noastre. Pe înălțimea de 191 m. și de acolo spre est am respins atacurile și toate pozițiile le stăpânim cu energie, ceea ce nu pot tăgădui nici comunicatele de zi franceze ținute în termenii cei mai îndrăzneți.

Pe frontul oriental: În armata generalilor Hindenburg și a principelui Leopold de Bavaria situația e invariabilă.

În armata generalului Linsingen: Atacurile rusești spre nord dela linia drumurilor de fer dela Kowel-Sarn s'au nimerit în fața liniei austro-ungare cauzând dușmanului mari pierderi.

Pe frontul din Balcan: Evenimente de importanță nu sunt. Despre armata bulgară n'avem știri mai recente.

Budapesta, 12 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Ici-colo focuri de artilerie. Alte evenimente nu sunt.

Pe frontul italian: Pe sectoarele de pe litoralul Doberdo o diviziune italiană de infanterie a atacat pozițiile noastre la sud-vest de San-Martino. I-am respins și-au suferit pierderi grave. Afară de mici lupte de artilerie de pe unele puncte a liniei sud-vestice, domnește liniște. Pe linia Iudicaria activitatea dușmană a slăbit.

Pe frontul Sudvestic: Ofensiva noastră în contra Muntenegrului nord-estic a avut drept rezultat ocuparea Coriței și Rozaiului. La 12 km. spre vest de Ipek s'au dat lupte de trupă, în cari am făcut 6100 prizonieri și în teritorul dintre Ipek și Rozai am luat 46 tunuri sărbești.

Berlin, 12 Decembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Spre est de Neuve Chapelle (la sud-vest de Lille) încercarea unei colonii engleze să rupă șirele noastre printr'o surprindere subită, s'a zădărnicit în fața obstacolelor noastre. În Vogese s'au dat lupte neînsemnate de trupe de recunoaștere.

Pe frontul oriental: Am respins slabe diviziuni rusești cari în finutul lacului Varsung (spre sud de Iakobstadt și Pinsk) au încercat să facă legătură cu tranșeele noastre.

Pe frontul din Balcan: În granițele albaneze, trupele austro-ungare au făcut cele două zile din urmă peste 6500 prizonieri de războiu și refugiați. Pe teritorul dintre Rozai și Ipek ocupat ieri, dușmanul a lăsat în urmă 40 tunuri. După luptele decisive dintre armata generalului Todorov cu trupele anglo-franceze

lupte dezastruoase pentru dușmanii noștri, aceștia se retrag într-o stare deplorabilă spre hotarul grec. Comunicatele aliatului nostru ne spun despre gravele pierderi de oameni, arme și muniții ale dușmanului.

Constantinopol, 11 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general turc: La Kutulamara, atacurile energice ale trupelor noastre au reușit să ocupe tranșee dușmane înaintate. Am respins dușmanul în pozițiile lui principale. Pierderile inamice sunt peste 600 de oameni, până când de partea noastră nu sunt mai mari de 200 răniți și morți.

Pe frontul din Caucaz: Am respins atacurile îndreptate contra sectorului nostru din Milo, cauzând inamicului pierderi.

Pe frontul dela Dardanell: La Anaforta s'au continuat obișnuitele lupte inercușate de artilerie. În golful dela Kemikli artileria noastră a nimerit în două rânduri un vapor, iar în trei rânduri un cuirasat dușman. La Ariburnu lupte violente de bombă. Canoanele dușmane ale artileriei dela țarm și de pe trei circulatori, cari au durat o oră întreagă nu ne-au cauzat decât stricăciuni neînsemnate. Răspunsurile artileriei noastre au nimerit un circulator care a fost necesitat să se retragă. Am pustit pozițiile dușmane de svărlit bombe din Kaulisirt. În noaptea de 10 c. Artileria noastră din Sedil Bahr a împiedecat împășcăturile dușmane de tomoloare și a pustit câteva poziții de svărlit bombe. Am răspuns cu violență canonadelor și am amuțit tunurile dușmane din fața aripei noastre stânge.

Războiul european.

Noua fază a războiului balcanic.

Berna. — Corespondentul din Turin a lui „Petit Parisien” comunică știrea că în viitorul apropiat comisiunea de războiu din Paris va decide asupra noului operațiuni militare din Balcani. Deoarece aliarea armatelor anglo-franceze cu cea sârbească n'a reușit, în Italia se crede că pentru aliați e pierdută jumătatea dintâi a campaniei balcanice. Cu retragerea armatei sârbe în Albania, se începe o nouă fază a războiului, astfel e necesitat și un nou plan de războiu. Planul Italianilor este, formarea unei baze rezistente în Salonic prin întărirea trupelor debarcate acolo până acuma, împreunarea trupelor rusești cu cele ale aliaților din Salonic, și întărirea armatei sârbe cu detașamente italiene.

De pe frontul din Riga.

Petrograd. — În urma informației lui „Ruski Invalid” pe frontul din Riga au sosit puternice trupe germane, direcționate îndeosebi spre ținuturile Olay și Kekkau. Tot în direcția aceasta au adus și câteva regimente din Dünnaburg. Se prevede planul împăratului german de a asalta Riga. Regimentele rusești oțelite prin luptele continue, vor desvolta desigur rezistență foarte vehementă. În mai multe puncte se pot semnala activități germane, astfel în pădurile din sudul Fridrichstadtului cantități enorme de materie brută sunt în lucrare. E foarte probabil că pentru planul trecerii Dvinei odată cu sosirea primăverii, se construiesc lemnele necesare pentru poduri și plute.

Armata sârbească între Scutari și Durazzo.

Berlin. — Lui „Lokalanzeiger” i se telegrăfiază din Lugano: Cu datul de 9 Dec. Magrini anunță lui „Secolo” din Salonic:

Rupți de foame, slăbiți ca scheletele, sosesc la Salonic refugiații sârbi cari și-au luat drumul peste Albania. Sunt îngrozitoare lucrurile spuse de ei. Cete de cioare, corbi și lupi năpădesc cadavrele refugiaților prăpădiți de foame și oboșeați și a boilor, cailor și cățarilor rămași pe drumuri. Șofii miniștrilor Drascovici, Djuricici și Iovanovici aproape tot drumul dela Liuma la Dibra l'au făcut pe jos. Statul major și două diviziuni sârbești au sosit la Scutari, unde de câteva zile se află guvernul și regele. Se crede că armata sârbă își va face lagăre între Scutari și Durazzo și Italia se va îngriji despre alimentarea ei. Părerea notabilităților soșite la Salonic este că regele Petru și guvernul își vor continua refugiul în Italia. Multe familii

din Salonic vor să treacă spre Franța și Anglia unde speră primire frățească. Hotelul Olympos Palace din Salonic a fost declarat localul interimar al Scurștinei, și aci își țin ședințele parlamentare: președintele, secretarul și vre-o cincizeci deputați ai guvernului.

Concetrări de trupe în Finlanda.

Berlin. — Ziarul „Lya Dagligt Allahanda” spune că Finlanda, care dela începutul războiului a fost evacuată de trupe, acum e întesată, toate casărmile sunt ocupate, mai ales în nordul extrem.

INFORMATIUNI.

Arad, 13 Decembrie 1915.

„Congresul surdo-mut”...

(Berliner Tageblatt anunță, că la New-York, s'a întrunit congresul surdo-mut.)

Și pare că fi văd fără gesturi, fără cuvinte... Și discută. Unul poate cu elocința sa întreagă va vorbi despre umanitate, cultură, iubirea de aproapele nostru, al doilea va susține cu gesturi largi ideea: frățietate, egalitate, libertate — un alt congresist va lua în apărare, cu cuvintele tainice ale oratoriei divine pe Wilson, pe Kaiserul, republica franceză, și congresul surdo-mut, cu frazele unei apologii satanice va perora pentru restabilirea păcii universale...

Cu toată inima aplaud congresul vostru, căci spune toate, căci nu poate spune nimic. Voi nu auziți plânsul sughițat al mamelor, nu auziți plângând orfanii și nu auziți bubuind tunurile — sunteți pe placul celor, ce vor să ucidă și poruncese să se ucidă oamenii... Congresul vostru... E lipsă azi de cuvântarea unui Demosthene, de tribuna lui Voltaire și de glasul de bronz al lui Marx? — Nu, astăzi un surdo-mut, poate reprezintă omul, cu toată verva și suferința lui... Și poate ar fi fost și mai sincer congresul, dacă la desbaterile lui ar fi luat parte și orbii... Să nu auzi, să nu vezi, să nu poți spune nici un cuvânt — este un ideal întreg nu numai pentru un congres, ci pentru o națiune... Emil Isac.

Vânătoare regală în România. Se anunță din București: Pe domeniul Coroanei Gherghita, a fost organizată o vânătoare regală, la care a luat parte M. S. regele Ferdinand, A. S. R. principele Carol, dntii Blondel ministrul Franței, Vredembourg, ministrul Olandei, Poklewsky-Koziel ministrul Rusiei, colonel Thomson, atașatul militar al Angliei, locot. colonel Ferigo, atașatul militar al Italiei, căpitanul Pichon, atașatul militar al Franței, Rattehem, atașatul legățiunii Angliei, colonelul Berendei, locot. colonel Dabija, locot. col. Gh. Manu, Al. Săulescu, N. I. Ghica, Filip Lahovary și d. major Ciurea.

M. S. regele Ferdinand a fost însoțit de d. colonel Anghelescu, aghiotant regal și A. S. R. principele Carol, de d. căpitan Atanasescu, ofițer de ordonanță.

S'au împușcat 102 iepuri și 3 vulpi.

Excursia escadrilei aeriene române la Siliștra. Se anunță din Siliștra: Mercuri seara la ora 5 a sosit în localitate aviatorul căpitanul Popovici cu un aparat Bristol-Coandă. Ajutat de timp frumos aviatorul a făcut interesante viraje deasupra orașului. Joi la ora 10 a sosit o întreagă escadrilă compusă din 22 aeroplane conduse de aviatori militari.

Aeroplane rusești deasupra teritoriului României. Se anunță din Burdujeni: Asupra satului Adâncata districtul Dorohoiu în apropierea orașelului nostru a apărut un aeroplan străin. La orele 8 seara a făcut mai multe viraje asupra pădurei Adâncata, și după o recunoaștere de vre-o 5 minute a dispărut luând direcția spre Basarabia. După cum s'a putut constata aeroplanul era rusesc sistem „Bleriot”.

O bibliotecă pentru răniții români din spităturile aradane. Demult s'a simțit lipsa unei biblioteci care să poată sta în toată bună vremea la îndemâna soldaților noștri răniți din spităturile aradane. Solicităm deci sprijinul intelectualilor noștri aradani și din provincia să

trimită redacției „Românul” cărți pe seama acestei biblioteci ce trebuie să se înființeze. Din bogata listă a dlui Sinbad toți știu cari sunt cărțile cele mai potrivite pentru soldați; o selecționare ulterioară va face redacția noastră. Rugăm să nu se întârzie cu trimiterea cărților atât de așteptate, și să se indice lângă adresă că sunt cărți pentru răniții români aradani!

Trunchi de pomi pentru paturi de Dușcă. Drept întregire a notiței apărute în numărul din 2 Decembrie a. c. a ziarului nostru anunțăm, că mărirea trunchilor de arbori pentru pregătirea paturilor de pușcă e cel puțin 2 metri în lungime și la capătul cel mai subțire un diametru de cel puțin 28 cm.

Trunchiul nu e neapărat de lipsă să fie uscați, — După cum s'a fost publicat mai înainte, — ci pot fi și tăiați de pe acuma.

O parte din rădăcină (butuc) pot să o aibă întrucât se poate folosi și aceea pentru scopul de sus.

Pentru trunchi, cari trebuie să fie învagonați gata pentru expediție la ori și care gară a căilor ferate, se plătește cel mult 100 cor. la tonă (10 măști metriche), iar Prețul de cumpărare se va asigura momentan la primirea trunchilor în gata respectivă din partea exmisului comandai artileriei tehnice din Arad.

Spesele de transport pe calea ferată le va suporta erariul militar. Document de expediție (szállitási igazolvány) nu e de lipsă. Oferte să se adreseze ori direct comandai de sus: K. u. k. Verw. Abt. der technischen Artillerie in Arad, (Postafiock), ori pe adresa: K. u. k. Militär Station-Kommando in Arad, scrise în cazul din urmă în limba germană.

Eventuale informațiuni detaliate se pot primi la d. Dr. Iustin Iuga locotenent, Technische Artillerie Arad, Festung.

Sezătorile Reun. fem. rom. din Brașov. După cum aflăm astăzi a avut loc a doua sezătoare a doamnelor române. În prima sezătoare doamnele și-au alcătuit lucrările, hotărând ca în fiecare sezătoare să lucreze dela 5—6 ore, iar la 6 ore să se facă lectură, muzică ș. a. În sala gimnaziului dna Maria Baiulescu a citit notele sale de călătorie „In Pirenei”. S'au încasat contribuții benevole, destinate pentru serbarea Crăciunului nostru în spitătele militare.

Revărsarea Dunărei și Siretului. Se anunță din Galați: Apele Dunărei s'au revărsat peste malul dobrogean, amenințând cu inundația comuna Zăhău, din apropierea orașului nostru.

Sloierile de ghiată de pe râul Siret, îngrămadindu-se la picioarele podului dela Barboși, au provocat revărsarea apelor peste maluri, inundând terenurile vecine.

Deasemenea au pătruns pe Dunăre, desprinzând astănoapte pontonul marinei militare dela cheiul bursei. Pontonul a fost prins cu mare greutate de marinari.

Conscrierea rezervelor de porumb. Din Buda-pesta se anunță: Ministrul de agricultură a ordănduit până la 26 Decembrie conscrierea tuturor rezervelor de porumb.

Premiul Nobel de pace și industrie. Din Cristiania se anunță: Comisia națională norvegiană a hotărât să nu distribue premiul Nobel pentru industrie pe a. 1914, ci conform regulamentele instituției, suma va fi alăturată fondului. Premiul pentru pace (1915) deasemenea nu va fi distribuit și va fi al celui care-l va lua anul viitor.

Furt de bijuterii în tren în valoare de optzeci de mii coroane. Din Oradea-mare se anunță: Călătorii sosiți ieri seara în gara din Cluj cu acceleratul de către Oradea-mare au fost martorii unei scene foarte ciudate. Trenul a fost năpădit de detectivi, gendarmi și polițiști, și nimenea n'a fost permis să se coboare din vagoane până când agenții de poliție n'au făcut perchițiția compartimentelor.

În această razzie a trenului s'ascunde o crimă senzațională anunțată telegrafic poliției din Oradea prin cea din Dobrița. Telegama spune că în acceleratul liniei dela Dobrița, aproape de gara din Mihaialău s'a făcut un furt foarte îndrăzneț. Într'un compartiment de cl. I., au furat dela giuvaergiu Mayerhof Mano din Budapesta o geantă cu bijuterii de

aur și argint, și niuala lui năr eleganță, preună după des din tren. a rămas

Cador Din Bern ciant eng steria sta acest ca lioane, c războiu

Burz fiază: „ mis lui când s'a lat în S jumătate odinioar în capit

Wils shington erat a St. Lou alegă nim să

Sinu Oradea mișoara cut ier liției o poliție intrat

abia de s'a imp a muri a fost cerând mele ziu a z ricitulu numel notar luntar Cu tr cercet cauza șoara sinuci

Co gia și între Ste în soses ratul

Co anunt chise, întăr toate lor v solda milita

O după Germ trarea că „o cită”, ac”, este tea, in co precu străn nope o pr nitar și P limba mari Desp larul cialit teori man măn

aur și argint în valoare de 80.000 coroane. Bănuiala lui Mayerhof Mano cade asupra unui tânăr elegant, înalt, slab, cu care a călătorit împreună până la gara din Mihaialău. Îndată după descoperirea furtului, tânărul a dispărut din tren. Perchiziția trenului din gara Clujului a rămas fără rezultat.

Cadon național de douăzecișicinci milioane. Din Berna se anunță că Mr. Ceyle un comerciant englez a declarat că va plăti anual în visteria statului 100.000 funți șterlingi până când acest capital se va urca la douăzecișicinci milioane, cu destinația să ușureze cheltuielile de războiu ale Angliei.

Burzev — pilot. Din Copenhaga se telegrafiază: „Rjeci” anunță că guvernul rus a permis lui Burzev, care l'a înconjurat războiului când s'a întors din Paris în Rusia a fost exilat în Siberia, să se întoarcă pentru o lună și jumătate la Petrograd. Șeful revoluționar de odinioară vrea să-și termine studiile aviatice în capitala rusească.

Wilson candidat de președinte. Din Washington se anunță: Comitetul național democrat a hotărât să finanțeze un candidat național în St. Louis la 14 Iunie 1916, în fruntea căruia să aleagă un președinte. Comitetul a hotărât unanim să-l candideze pe Wilson.

Sinuciderea unui notar de tribunal din Oradea-mare la poliția din Timișoara. Din Timișoara se anunță: O scenă agitată s'a petrecut ieri după amiază într'una din celulele poliției din suburbiul Timișoarei. Căpitanul de poliție I. Andrescu făcând vizita celulelor, a intrat și la un prizonier intrat în închisoare abia de o zi. Când a intrat căpitanul, arestantul s'a împușcat cu un revolver, și nimerit în inimă a murit imediat. Arestantul, un om tânăr încă a fost deținut pentru conduita lui suspectă și cerându-i-se legitimația s'a prezentat sub numele de Eugen Bihari voluntar, și mai târziu a zis că este Carol Adamovici. În țela nefeicitului s'a găsit o scrisoare în care spune că numele adevărat îi este Dr. Victor Berinde fost notar la tribunalul din Oradea. Inrolat ca voluntar în războiu a ajuns la rangul de caporal. Cu trei luni înainte tribunalul militar pornise cercetare în contra lui pentru defraudare și din cauza pedepsei, a dezertat. A venit la Timișoara unde fiind deținut, de frica pedepsei s'a sinucis.

Comunicația de poștă întreruptă între Belgia și Olanda. Din Amsterdam se telegrafiază: Intre Olanda și Belgia comunicația poștală este întreruptă. Nici un singur ziar german nu sosește în Olanda. Nu se poate bănuia adevăratul motiv al acestui fapt.

Correspondența soldaților. „Külligy-Hadigy” anunță că în viitor soldații pot scrie scrisori închise, cari nu vor fi expuse cenzurii, care a întârziat comunicația de scrisori și pachete. Cu toate acestea, în răstimpuri scrisorile soldaților vor fi supuse cenzurii și tras la răspundere soldatul care îndrăznește să comunice secrete militare ori de războiu.

O RETICENȚĂ A REICHSTAG-ULUI... Am citit după note stenografice lungul expozeu al cancelarului Germaniei în Reichstag, la situație. A fost salută întrarea în acțiune a bravului popor bulgar, s'a anunțat că „cea mai mare parte a armatei sârbești este nimicită”, că „Dardanelele rezistă mai puternic decât până aci”, că „este deschis drumul spre Orient” și Grecia este hotărâtă să-și păstreze pe mai departe neutralitatea, o „neutralitate care corespunde voinței ei și stă în concordanță cu demnitatea și neatrănarea Greciei precum și cu interesele sale...” a fost amintită apoi strânsa alianță cu monarhia, au fost condamnate manoperile englezești în chestiunea belgiană, s'a constituit o privire întreagă, completă asupra organizației umanitare pe teritoriile ocupate (permițându-se Valonilor și Polonilor să aibă ca limbă de instrucție în școlile limba maternă). Au fost atinse în general chestiunile mari economice și au fost distruse legendele de pace... Despre toate aceste s'a vorbit, și, n'a pregetat cancelarul Germaniei, în urma interpelării deputatului socialist Scheidemann, să treacă în revistă toate teoriile de pace ce-și fac vânt astăzi în lume. Dar Bethmann-Hollweg n'a amintit nici un cuvânt despre România.

x Ocaziune specială! Am reușit să cumpăr ieftin dela un renumit fabricant german un stoc de cele mai fine fabricate de piele și anume: reticule pentru dame și pungulițe pentru bani mărunți. În consecință sunt în situația a oferi on. mei mușterii toate aceste mărfuri cu prețuri convenabile. *Marele magazin Fischer, Arad.*

x Trăsuri pentru copii, scăunele pentru copii, jucării dela cele mai ieftine până la cele mai fine, apoi elegante reticule pentru dame, garnituri pentru călătorie, manicur și garnituri de pieptare și tot felul de cadouri, obiecte pentru soldați etc., asortiment foarte bogat la *Hegedüs Gyula, Arad, bulevardul Andrássy Nr. 16.*

x Pieptare (sweter) din păr de cămilă, pantaloni, velințe, tricote, tricote de mătăasă și de hârtie, ciorapi de păr, mănuși și tot felul de obiecte pentru iarnă, pardesiuri de gumă, pălării elegante, cravate, albituri etc., în asortiment bogat, cu prețuri foarte ieftine în *Prăvălia de modă pentru bărbați „Chic”, Arad, bulevardul Andrássy Nr. 16.*

Cafea ieftină de Crăciun.

Firma noastră de import F. A. DEGAN în FIUME (Postafiock nr. 163) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. — Scrieți românește!

No. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă	1 kgr.	4.80 cor
" 10	" Cuba fină, frumoasă	1 kgr.	5.00 "
" 14	" Cuba cea mai fină	1 kgr.	5.10 "
" 15	" Cuba mărgele aleasă	1 kgr.	5.40 "
" 16	" Cuba specialitate	1 kgr.	5.80 "
" 24	" Ceylon fină	1 kgr.	5.60 "
" 21	" lava aurie	1 kgr.	5.40 "
" 106	" „Victoria” cea mai fină mixtură	1 kgr.	5.80 "

5 kg. se trimit cu poșta francat și vămuț prin rambursă.

Vești din Olanda spun că se va urca prețul la cafea în mod ne mai auzit și multe calități vor lipsi. Proveďte-și la timp pentru Crăciun, căci și așa ajunge cu întârziere

Bibliografie.

Calendarul „Asociației” pe anul bisect 1916, întocmit de N. Iosif. — Prețul 40 bani.

Zilele acestea a ieșit de sub tipar, ca Nr. 45 al „Bibliotecii populare”, **Calendarul Asociației pe anul 1916.** Calendarul acesta, în extensiune de 12 coate de tipar, cuprinde, pe lângă partea calendaristică obișnuită, un material de citit bogat și ales: povestiri și poezii frumoase, glume potrivite, povești folositoare, precum și împărtășiri interesante din războiul actual: istoricul războiului, felurile întâmplări din războiu, vrednice de cunoscut, și notițe despre vitejii noștri, cari și-au jertfit viața în acest războiu. Așază de aceea, sub numirea „Aezăminte românești”, el cuprinde datele cele mai de seamă despre bisericele, școlile și despre toate însoțirile noastre, culturale, economice și filantropice. — Materialul de citit e împodobit cu 27 chipuri frumoase: portretele câtorva bărbați de ai noștri de frunte (ale H. PP. SS. metropoliți Ioan Mețianu și Dr. Victor Mihályi de Apsa, al marelui poet Vasile Alecsandri, dela moartea căruia s'au implinit lunile trecute 25 ani, al dlui deputat Dr. Teodor Mihali, al marelui filoromân Dr. Ioan Urban Iarnik), precum și ale celor mai aleși din vitejii noștri, căzuți pe câmpul de onoare în lupta pentru tron și patrie.

Calendarul acesta bogat și frumos se poate procura dela **biroul Asociației** (Sibiu — Nagyszében, str. Șaguna Nr. 6), precum și dela librăriile românești din țară, pe prețul bagatel de 40 fil., având a se trimite și 10 fileri pentru porto.

Cei ce vor procura deodată 10 exemplare, vor căpăta rabat de 10 procente; la 50 exemplare, 15 procente, iar la cel puțin 100 exemplare 20 procente rabat.

Ultima ora.

BULGARII VOR SĂ ATACE SALONICUL?

Salonic. — Un ofiter superior bulgar a declarat că armata bulgară după cucerirea Macedoniei, va lăsa mici detașamente pentru pază, și grosul ei, în număr de peste 100.000 oameni, întărită cu 150.000 austro-germani cari au început a debarca în Albania, va porni împotriva anglo-francezilor, pe cari-i va urmări și pe teritoriul grec.

Dacă bulgarii reușesc a cuceri Salonicul, ei nu-l vor părăsi, ca pedeapsă, pentru că Grecii nu au fost în stare să păzească neutralitatea.

Această declarație a produs o senzație enormă.

În fata primejdiei iminente, populațiunea cere — sgomotos — ca armata greacă să se unească cu armata victorioasă spre a goni pe anglo-francezi din Salonic.

Situația este foarte serioasă. Flota engleză din Marea Mediterană a primit ordin să vie în grabă la Salonic.

GRECIA ȘI-A RETRAS TRUPELE DIN SALONIC.

Paris. — Agenția Havas anunță: În parte Grecia a îndeplinit cererile antantei. Grecii și-au retras trupele din Salonic. Orașul este aparat de trupe engleze și franceze. Chestiunile pendente se vor aplană de urgență, în favoarea antantei.

Atena. — Antanta a evacuat cu forța Gwgheli și Doiranul. Populația a fost forțată să se mute în Salonic.

REGELE PETRU A PLECAT DIN ALESSIO.

Geneva. — Ambasadorul sârb din Paris a comunicat că regele Petru a plecat din Alessio. De teama atitudinii germane a Albaniezilor, se tănuiește locul unde s'a refugiat.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

De vânzare.

Silvoriu prefript 3 litre cu demijon Cor. 12.50.

Rahiu de prune 20% Cor. 130. Hectolitru.

Nuci 10 kg. prin poștă Cor. 16.

Se capătă cu rambursă dela

»PRUNA«

societate pe acți industrială și comercială. Marosillye.

(Pr 2560-5)

ANUNȚ.

Doi învățăcei de prăvălie se primesc momentan la firma

Const. Ch. Bolog

Câmpeni — Topánfalva

(com. Turda-Arieș)

(Bo 2565-3)

„CORVINEANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, HUNEDOARA.

Aviz.

Direcțiunea institutului de credit și de economii »Corvineana« societate pe acți în Hunedoara (Vajdahunyad) prin aceasta aduce la cunoștință publică că cu începerea dela 1 Ianuarie 1916 solvește după

depunerile partice arilor 5%

după

depuerile corporațiunilor 5 1/2%

interese.

Darea după interesele de depuneri o solvește institutul separat.

DIRECȚIUNEA.

Co 2567-1

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

: SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Executare
promptă. :

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Prețuri :
moderate :